

'April' van Toneelhuis en De Koe biedt een heldere kijk op het gesprek dat leidde tot de Eerste Golfoorlog

[Knack Focus](#) - 7 mei 2021 - Els Van Steenberghe

Theatermaker en auteur Willem de Wolf (verbonden aan Compagnie De Koe) trok net voor het uitbreken van de pandemie naar Washington. Daar verdiepte hij zich in de veelbesproken ontmoeting op 25 juli 1990 tussen April Glaspie, de Amerikaanse ambassadeur in Irak, en Saddam Hoessein, de president van Irak. Dat leidde in 1991 tot de Eerste Golfoorlog en anno 2021 tot het toneelstuk *April* van Toneelhuis en Compagnie De Koe.

Toneelhuis en Compagnie De Koe

Nog voor de voorstelling écht begint, oogt het stuk al als een minimasterclass voor Ursula von der Leyen. Want April Glaspie - elegant vertolkt door Katelijne Damen - zit in haar diepbloeiende jurk van zachtglanzende stof koket en prominent op de sofa in de chique, met veel hout gedecoreerde vergaderzaal. Ze eist galant de sofa op door haar handtas ostentatief naast zich neer te ploffen. Deze vrouw neemt op een subtiele maar onmiskenbare manier de ruimte in.

Zó zelfverzekerd als Glaspie had de voorzitter van de Europese Commissie op 7 april op de sofa moeten neerstrijken toen noch Europees president Charles Michel noch de Turkse

president Tayyip Erdogan de wellevendheid bezaten om haar een stoel aan te bieden. Von Der Leyen zat er star en ongemakkelijk bij, een eindje van beide presidenten vandaan. Het denigrerende beeld portretteert de door mannen gedomineerde wereldpolitiek.

Toneelhuis / Compagnie De Koe © Kurt Van Der Elst

In die wereld opereerde Glaspie met succes. Tot haar ontmoeting met Saddam Hoessein op 25 juli 1991. In *April* trachten auteur Willem de Wolf en regisseur Guy Cassiers uit te vissen wat er toen misliep, en waarom. Dus voeren ze een fictieve ontmoeting op tussen Glaspie, de toenmalige en intussen overleden Iraakse minister van Buitenlandse Zaken Tariq Aziz (minzaam vertolkt door Sabri Saad El Hamus) en een journalist (een vlotte Eelco Smits) die gretig zoekt naar nieuwtjes en emotie(tjes). De drie trachten te achterhalen wat er die 25ste juli gebeurde waardoor Irak op 2 augustus 1990 Koeweit binnenviel, in tegenstelling tot wat Hoessein aan Glaspie beweerde.

'Diplomatie gaat over het herstellen van begane dwalingen in het geheim', laat Willem de Wolf Glaspie zeggen. Helaas lukte haar dat niet op 25 juli 1991.

De Wolf doorploegde alle mogelijke bronnen en componeerde een stuk dat als een vertraagde flashback aanvoelt. Glaspie becommentarieert haar rol en gedrag, bijgestaan door Aziz en de journalist. Haar geheugen (en dat van het publiek) wordt opgefrist met filmpjes van de ontmoeting die regisseur Guy Cassiers op de grote televisieschermen in de kamer projecteert.

De Wolfs tekst - uitgegeven in het Nederlands én het Arabisch - bulkt van de knap opgebouwde dialogen die, enerzijds, de dubieuze rol van de media belichten in de berichtgeving over de wereldpolitiek en die, anderszijds, de hoofdrolspelers op dat

wereldtoneel schetsen als spelers die niet altijd beseffen wat de impact van hun spelletjes op de wereld zijn. 'Diplomatie gaat over het herstellen van begane dwalingen in het geheim', laat hij Glaspie zeggen. Helaas lukte haar dat niet op 25 juli 1991.

Dit is een minimasterclass in hoe onnette politieke praktijken vaak netjes geënceneerd worden.

Het trio blikt terug vanuit de chique onderhandelingskamer die op een draaitoneel gemonteerd is. Zij cirkelen letterlijk rond de waarheid in een geënceneerde werkelijkheid. Met die ingreep visualiseert regisseur Guy Cassiers de kern van dit stuk: op het toneel van de wereldpolitiek draait men rond de pot in geënceneerde ontmoetingen waar halfslachtige beslissingen genomen worden. De minimalistische muziek van Kris Defoort maakt dat met zuinige, welgemikte pianoklanken op de juiste momenten pijnlijk duidelijk.

Toneelhuis / Compagnie De Koe © Kurt Van Der Elst

April toont - dankzij uitgebalanceerd spel, een rijke tekst die je thuis wil herlezen en een statig decor - hoe de wereld door machtsspelletjes, al dan niet tussen mannen, een wrang gelaat krijgt.

Dat 'tonen' had best wat rebelser mogen zijn. Het oogt wat afgeborsteld en lijkt iets te diplomatisch theater over de diplomatie. Desondanks is dit een heldere en zorgzaam geformuleerde minimasterclass in hoe troebele politieke praktijken vaak puntgaaf geënceneerd worden.

April van Toneelhuis en De Koe speelde van 1 tot 5 mei als testevent en wordt in juni hernomen wanneer de coronamaatregelen dit toestaan. Meer info op toneelhuis.be. De tekst is uitgegeven door [Bebuquin](https://bebuquin.be).